

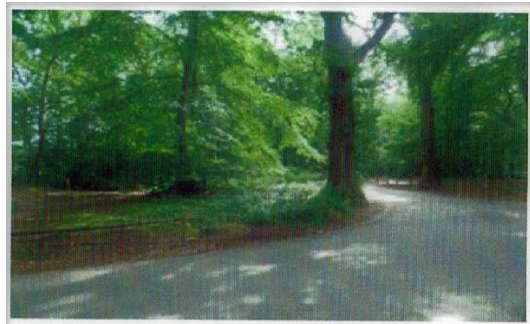
Heiloo ten tijde van de beeldenstorm - 1566

Onder Karel V (1515 – 1555) smeult er religieuze en politiek onrust in de Nederlanden. Alle vormen van kritiek worden door de koning en de Kerk meedogenloos onderdrukt. In 1555 volgt Philips II hem op en hij stelt zijn zus Margaretha van Parma aan als landvoogdes van de Nederlanden. Het harde optreden tegen de zogenaamde ketters zorg voor veel onrust in de samenleving. Vooral de lagere adel komt in verzet. De hogere adel geeft in 1566 toestemming voor een smeekschrift aan de koning. In dit smeekschrift vragen ze zeggenschap over geloofszaken en geen kettervervolgingen meer. Margaretha van Parma zal dit smeekschrift aan haar broer voorleggen en belooft de kettervervolgingen op te schorten. Deze reactie geeft de protestanten hoop en ze gaan steeds openlijker hun geloof belijden.

In de lente en zomer van 1566 preken steeds maar voorgangers in de buitenlucht: de hagenpreken. In onze omgeving is Jan Arentsz. een mandenmaker uit Alkmaar een bekende hagenprediker. In het Heilooërbos is de plek waar Jan Arentsz. zijn hagenpreken heeft gehouden bekend geworden: de Preekstoel, een kleine verhoging op de kruising van de Kuillaan en de Westerweg. Volgens de overlevering was deze plek een voorchristelijke cultusplaats waar men oude goden aanbad. Ook vertelde men dat Willibrordus hier gepreekt zou hebben.

In West Vlaanderen leidt één van die preken in de buitenlucht voor het eerst tot geweld als toehoorders, aangespoord door een hagenprediker de religieuze in een lokaal klooster stukslaan: de beeldenstorm is begonnen. Deze gebeurtenis zorgt er o.a. voor dat Philips II de hertog van Alva naar onze streken stuurt om orde op zaken te stellen. Eén van zijn maatregelen is het instellen van De Raad van Beroerten, een rechtbank die iedereen moet veroordelen die op één of andere manier betrokken is geweest bij de Beeldenstorm. Deze Raad stuurt tientallen speciale commissarissen door het land om “informaties” op te doen: overal worden stadsbesturen en geestelijken ondervraagd over de gebeurtenissen gedurende de zomer van 1566.

Eind december 1567 / begin januari 1568 brengen de commissarissen Karel de Smijter en Jaen van Halle een bezoek aan Heiloo. Dit bezoek levert een verslag op van drie pagina's handschrift in gotisch cursief. Zij bouwen voort op eerder bezoek aan het dorp eind maart 1567. Zij ondervragen Reymer Siewertszoon, de kapelaan van de parochiekerk in Heiloo en Dominicus Caroli, koster van de kerk. Uit hun verklaringen mag worden afgeleid dat er in Heiloo gedurende de turbulente jaren 1566 – 1568 geen sprake geweest is van hevige onlusten of vernielingen op grote schaal en dat de kerk er ongeschonden af is gekomen.

De vijsprong met links de plek die de Preekstoel wordt genoemd.

Zo ongeveer zou een hagenprediker op de Preekstoel hebben kunnen staan.

